

MOCIÓ PER LA CONSERVACIÓ I LA RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI DELS MONTGONS

EXPOSICIÓ DE MOTIUS:

Pocs llocs han sofert els sotracs de l'oblit com els Mongons. Aquest petit terme, contigu al de Tarragona, veié com en època medieval desapareixia la seva població, convertint-se en un terme ròneg. Veié com, en època moderna, la veïna Tarragona adquiria la seva senyoria i els seus antics límits anaven desdibuixant-se i desapareixent. I ja, més recentment, veié com finalment desapareixien les seves terres i el seu paisatge engolits per l'asfalt i el formigó del Polígon Riucalar.

Aquestes paraules que encapçalen l'article d'Héctor Mir sobre l'estudi dels Capbreus dels Montgons en època moderna descriuen perfectament la mala fortuna d'aquest terme i de les restes materials que en queden. Estem parlant d'una església romànica i de les restes d'un castell. Podríem afegir a les paraules de Mir que si no s'actua de manera immediata, el seu patrimoni monumental desapareixerà totalment en molt poc temps.

La bibliografia tarragonina ha estudiant abastament l'assentament dels Montgons. En concret la Dra. Maria Bonet, catedràtica d'Història Medieval de la URV a "La feudalització de Tarragona (Segle XII)" al Butlletí de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, 1994. També per la Dra. Coral Cuadrada, també professora d'Història a aquesta mateixa universitat a "Primeros ejemplos de repoblación de Tarragona: el asentamiento de Mongons (desde el siglo XII)" en Trillo C., (ed) "Asentamientos rurales y territorio en el Mediterráneo medieval", Granada, 2002. L'any xxx les restes existents van ser excavades i analitzades pel Dr. Jordi López, investigador de l'ICAC. Més recentment Héctor Mir, historiador tarragoní, ha realitzat un estudi de la seva evolució a "El terme dels Mangons als inicis de la senyoria tarragonina. Estudi del Capbreu de 1591-1619) al Butlletí de la RSAT de 2022.

Es tracta d'un assentament d'època medieval, la primera notícia del qual és la carta de poblament dels Mongons, de 1149, que ha estat sovint esmentada com el primer nucli d'ocupació fora de la ciutat de Tarragona. Abans però s'han documentat en aquest mateix lloc, ubicat estratègicament a prop de l'aigua i amb una excel·lent visió de Tarragona, assentaments ibers i romans. Després de la seva ocupació medieval, aquest llogarret va estar en mans de diferents famílies de castlans fins el 1575, quan el darrer castlà vengué la senyoria a la Ciutat de Tarragona. Des del segle XIV es documenta el seu progressiu despoblament, el qual serà efectiu ja dins del segle XV.

Entre les restes encara visibles destaquen l'església de Sant Julià del S. XII-XIII. Es tracta d'una església romànica, d'una sola nau, envoltada de diversos habitatges algun dels quals estan excavats a la roca. L'església ha estat emprada al llarg d'aquests segles com habitatge i tant les rajoles que envolten el que va arribar a ésser una cuina domèstica, com el sostre ennegrit per on devia sortir el fum de la xemeneia en donen testimoni. Actualment el seu accés està pràcticament invalidat per les males herbes i esbarzers que

l'envolten. Al mateix temps s'observa un perillós deteriorament de la façana, de la qual han estat extrets alguns carreus, que pot donar lloc a un col·lapse de tota l'estructura.

Aquest conjunt, té un enorme valor històric, que dona testimoni de l'ocupació primerenca del territori d'una Tarragona no circumscrita només al seu recinte emmurallat sinó molt més àmplia, tal i com serà segles després, i també d'un enorme valor arqueològic, atès que pot permetre analitzar l'assentament humà en aquest espai al llarg dels segles, i també des del punt de vista artístic, atès que són molt escasses les mostres conservades del romànic en aquesta part del territori. Malgrat això l'abandó per part de les autoritats és absolutament clamorós i pot donar lloc, si no s'hi posa remei de forma urgent, a la seva desaparició.

Tal és el seu valor que aquest conjunt va estar declarat Bé Cultural d'Interès Nacional. Malgrat això, com dèiem, les actuacions públiques per conservar-lo i posar-lo en valor han estat nul·les.

El gener de 2019 el grup municipal de la CUP va presentar una moció (que adjuntem com a annex) on es demanava una intervenció urgent. Malgrat aprovar-se per unanimitat aquesta intervenció, més de cinc anys després, no s'ha produït.

En els documents annexos es poden veure un seguit de fotografies que donen testimoni de l'actual estat de degradació i amenaça de col·lapse de l'espai.

Com dèiem, la seva ubicació, veïna del polígon Riu Clar i a prop del Barri del Parc Riu Clar, resulta d'extraordinària importància per donar aquest espai de Ponent, Francolí enllà, un valor cultural i d'una re-significació com a espai històric de la ciutat. La concepció de Tarragona, com una ciutat plural que s'estén des de Bonavista a Ferran, des de Sant Salvador al Serrallo, no passa només per discursos teòrics inclusius sinó per a donar tot el valor, al patrimoni de cadascuna de les seves parts. La recuperació d'aquest espai històric com un espai patrimonial de la ciutat suposaria també la inclusió simbòlica dels espais de Ponent en l'eix de la Tarragona patrimonial i sens dubte seria motiu de gran satisfacció entre un veïnat que sovint no veu les seves necessitats ni el seu patrimoni en un espai central de la ciutat.

En aquest sentit, cal destacar el paper actiu de l'Associació de Veïns del Parc Riuclar en la reivindicació de l'espai, organitzant diverses visites i reivindicacions, i donant a conèixer l'espai entre la ciutadania. En aquest sentit, la recuperació de l'espai, comptant amb la complicitat dels veïns, podria donar lloc a diversos projectes educatius i culturals que impliquessin les escoles, les associacions i el veïnat dels barris de Ponent.

La no intervenció no és una opció atès que vista la situació actual el risc d'espoliació i de col·lapse de l'església de Sant Julià és absolut.

És per tot això que demanem que l'Ajuntament de Tarragona adopti els següents acords:

ACORDS

Que l'Ajuntament de Tarragona impulsi per si mateix i reclami de manera urgent a les altres administracions implicades que s'actui sobre les restes dels Montgons per revertir la seva degradació actual i impulsar la seva dignificació i recuperació com a patrimoni de tota la ciutat i en especial referent patrimonial històric dels barris de Ponent. Aquestes actuacions han de suposar com a mínim:

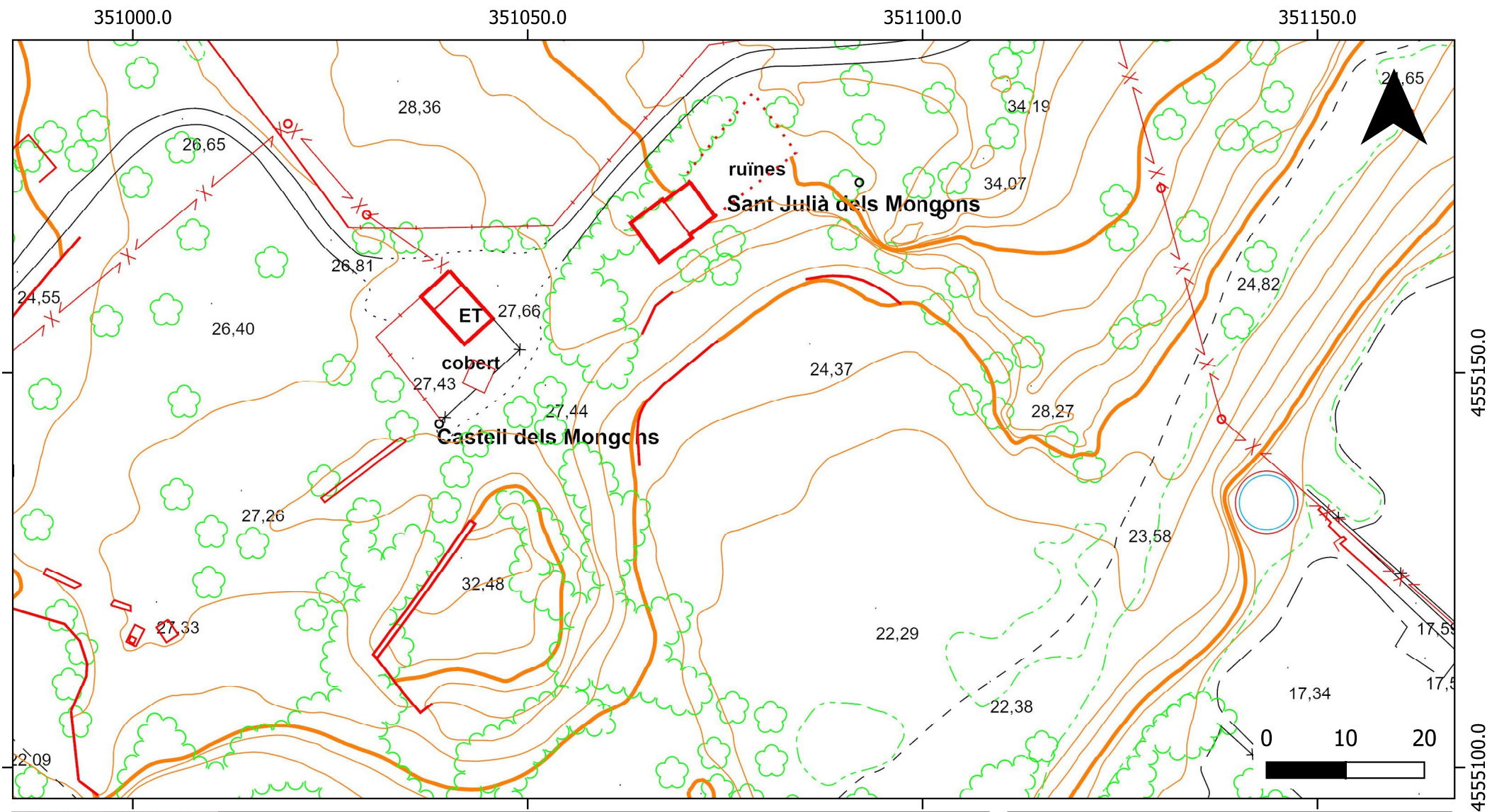
1. La neteja, senyalització i dignificació de l'entorn, actualment ple de males herbes i de molt difícil accés i localització.
2. Consolidació i restauració de l'església de San Julià per a la seva protecció i evitar l'espoli dels seus carreus i el perill de col·lapse que l'amenacen. Aquesta consolidació i restauració hauria de fer possible la seva visita en condicions de seguretat.
3. Neteja i restauració de les restes del castell.
4. Promoció de projectes de recerca i socialització de l'espai, com per exemple la realització de camps de treball, l'excavació arqueològica i documentació de les restes de la zona, projectes educatius per a les escoles de l'entorn, difusió del patrimoni dels Montgons i inclusió en la ruta monumental de Tarragona. En aquests projectes hauria de tenir un paper de nucli irradiador i cohesionador l'Associació de veïns del Parc Riu Clar per tal de vincular estretament el patrimoni als seus veïns i veïnes i posar en valor l'espai com un referent cultural del barri i en general dels barris de Ponent. I des d'aquesta moció emplacem als reconeguts i prestigiosos referents de la recerca, patrimoni important d'aquesta ciutat com son la Universitat Rovira i Virgili, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica o la Reial Societat Arqueològica perquè liderin aquesta proposta sota el paraigües i la promoció de l'ajuntament.
5. Preservació de l'entorn natural i les hortes dels Montgons. Tractant-se d'una antiga zona parcel·l·lària i de masos és cabdal protegir el paratge de l'indret, el qual manté avui dia sèquies i camins centenaris. Els Montgons és també naturalesa i terreny

agrícola i aquest s'ha de salvaguardar per tal de conservar el paisatge arqueològic del poblat.

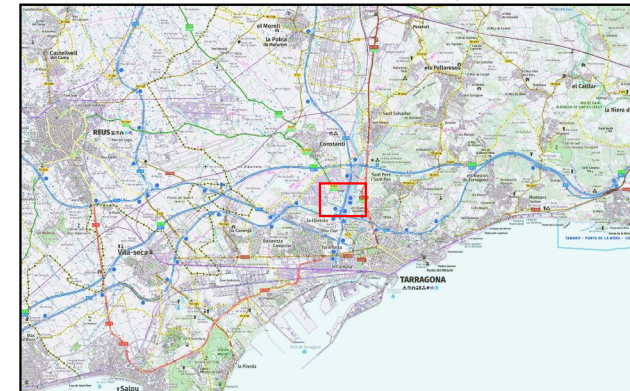
<https://www.diaridetarragona.com/tarragona/el-fiscal-investiga-el-abandono-del-poblado-y-ermita-de-els-mongons-20210904-0024-JIDT202109040024>

<https://www.diaridetarragona.com/tarragona/el-poblado-medieval-que-se-pierde-entre-la-maleza-LD17368311>

Planol de situació del despoblat medieval dels Mongons
(Nº Registre BCIN/CPCC 16412-I)

**Ortofoto actual del despoblat medieval dels Mongons
(Nº Registre BCIN/CPCC 16412-I)**

